

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Matúškova 21, 833 16 Bratislava

**Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu
prioritného škodcu *Anthonomus eugenii***

Predložil

Ing. Vladimír Urmanič
generálny riaditeľ ÚKSÚP

Schválil:

Ing. Richard Takáč
Minister pôdohospodárstva a rozvoja
vidieka SR

Bratislava, október 2025

OBSAH

Úvod	3
1. Zoznam skratiek a pojmy	4
2. Legislatíva	4
3. Popis <i>Anthonomus eugeni</i>	5
4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov .	6
5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb	8
6. Podozrenie z výskytu <i>Anthonomus eugeni</i>	9
7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu <i>Anthonomus eugeni</i>	9
8. Diagnostické laboratóriá	10
9. Potvrdenie výskytu <i>Anthonomus eugeni</i>	11
10. Geografické určenie vymedzenej oblasti	11
11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte <i>Anthonomus eugeni</i>	13
12. Dohľad a eradikácia	14
13. Rastlinolekárske opatrenia	15
14. Prieskumy vymedzených oblastí pre <i>Anthonomus eugeni</i>	16
15. Zrušenie vymedzenej oblasti	16
16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania.....	17
17. Zásady odbornej prípravy a školení	17
18. Finančné zabezpečenie	17
19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrení.....	18
20. Platnosť	18
21. Zrušenie	18
Príloha č. 1.....	19
Obrazová príloha <i>Anthonomus eugeni</i>	19
Príloha č. 2.....	23
Zoznam pomôcok pre prácu v teréne	23
Príloha č. 3.....	24
Možnosti ochrany.....	24

Úvod

Cieľom vypracovania a vyhlásenia vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Národného pohotovostného plánu pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Anthonomus eugenii* je zabezpečiť rýchlu a účinnú reakciu v prípade podozrenia alebo potvrdenia výskytu prioritného škodcu *Anthonomus eugenii* na území Slovenskej republiky. *Anthonomus eugenii* patrí medzi prioritných škodcov Únie a na území Únie by spôsobil neprijateľný hospodársky, environmentálny či sociálny vplyv. Právny rámec na kontrolu škodcu *Anthonomus eugenii* je obsiahnutý v legislatívnych predpisoch EÚ a v národnej legislatíve.

Prípravu národného pohotovostného plánu zabezpečil Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave. Národný pohotovostný plán je podľa potreby vyhodnocovaný a aktualizovaný.

Orgány štátnej správy v rastlinolekárskej oblasti podľa § 4 a 5 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“) majú zákonné právomoci na zabezpečenie účinných, preventívnych, monitorovacích a eradikačných opatrení na uplatňovanie tohto národného pohotovostného plánu uvedené v príslušnej legislatíve EÚ a národnej legislatíve.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave v súlade s § 4 písm. g) zákona č. 405/2011 predkladá Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Anthonomus eugenii*. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v súlade s § 3 písm. l) prvý bod zákona č. 405/2011 vyhlasuje vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Anthonomus eugenii*.

Na účely tohto národného pohotovostného plánu sa používajú pojmy uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES v platnom znení.

1. Zoznam skratiek a pojmy

Skratky:

EPPO – Európska a stredoziemská organizácia na ochranu rastlín

EÚ – Európska únia

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

NPP – Národný pohotovostný plán

OOR – odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave

SCoPAFF – Stály výbor pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, sekcia zdravie rastlín

SR – Slovenská republika

ÚKSÚP – Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

ISPM č. 9 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Pokyny pre programy eradikácie škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 9“)

ISPM č. 14 - medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Uplatnenie integrovaných opatrení systémovému prístupu pri riadení rizika škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 14“)

Pojmy:

„**hostiteľské rastliny**“ sú rastliny *Capsicum* spp. a *Solanum melongena*, okrem osiva, peľu a rastlín v pletivových kultúrach.

2. Legislatíva

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES: (Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4 – 104) v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1 – 279) v platnom znení
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1702 z 1. augusta 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 zostavením zoznamu prioritných škodcov: (Ú. v. EÚ L 260, 11.10.2019, s. 8 – 10)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES

a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“): (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1 – 142) v platnom znení

- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/159 zo 4. februára 2016, ktorým sa stanovujú postupy predkladania žiadostí o granty a žiadostí o platbu, ako aj súvisiacich informácií, pokiaľ ide o núdzové opatrenia proti škodcom rastlín podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 652/2014: (Ú. v. ES L 031 6.2.2016) v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1715 z 30. septembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania systému riadenia informácií pre úradné kontroly a jeho zložiek („nariadenie o IMSOC“): (Ú. v. ES L 261 14.10.2019) v platnom znení
- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“)
- Zákon č. 277/2023 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 227/2023“)

3. Popis *Anthonomus eugenii*

Živočíšny druh patrí taxonomicky do triedy *Insecta* – hmyz, radu *Coleoptera* – chrobáky, čeľade *Curculionidae* – nosáčikovité, rodu *Anthonomus*.

3.1 Životný cyklus *Anthonomus eugenii*

Čas potrebný pre vývoj z vajíčka po dospelého jedinca je pri teplote 26-28°C asi 14 dní. Dospelé jedince sa vyskytujú v každom mesiaci roka s výnimkou decembra a januára. Živia sa listami a kvetmi. Larvy sa živia semenami a pletivami v rastúcich plodoch. Vajíčka sú po vyliahnutí biele a časom sa ich farba mení na žltú. Sú oválneho tvaru, dlhé 0,53 mm a široké 0,39 mm.

Larvy sú bielej až sivej farby, so žltou hlavou. Vývojová fáza pozostáva z troch instarov (vývojových fáz), pričom v každej má larva inú dĺžku. V prvom instare je larva dlhá približne 1 mm (v rozmedzí 0,8-1,5 mm), v druhom instare je o trochu dlhšia, má 1,9 mm (v rozmedzí 1,3-2,6 mm) a v treťom instare meria asi 3,3 mm (v rozmedzí 2,2 až 5,0 mm). Vývoj lariev trvá 1,7 dňa v 1. instare, 2,2 dňa v 2. instare a 8,4 dňa v 3. instare. Súčasťou tretieho instaru lariev je prepupalné obdobie, ktoré trvá približne 4,9 dňa. Počas tohto obdobia dochádza k tvorbe buniek kukly zo sekrétov larvy.

Dospelé jedince sú oválneho tvaru s typickým mahagónovým až čiernym sfarbením. Chrobáky sú dlhé približne 2-3,5 mm a široké 1,5-1,8 mm. Telo chrobáka je silne klenuté, pričom má predĺženú hlavu, na ktorej sa nachádzajú tykadlá a dlhý nos, ktorý je typický pre tento rod. Hrudník a krovky sú väčšinou pokryté malými šupinami. Tykadlá sú dlhé a na konci výrazne rozšírené.

Anthonomus eugenii je tropický hmyz, ktorý dokáže prežiť na plodinách v južných regiónoch aj počas zimy. Chrobák nemá dormantnú fázu alebo stav podobný režimu hibernácie, kedy dochádza k zastaveniu vývoja pri nepriaznivých podmienkach.

Počas mrazov prežíva na druhoch burín, ako je napríklad ľuľok čierny (*Solanum nigrum*) alebo *Solanum elaeagnifolium*. Tieto chrobáky prezimujú aj v najväčšej zime, no iba tam, kde sú dostupné hostiteľské rastliny.

Anthonomus eugenii nie je dobrým letcom, maximálna predpokladaná vzdialenosť preletu sú 2 km za rok.

3.2 Symptomatické prejavy *Anthonomus eugenii*

K poškodeniu dochádza hneď pri procese kladenia vajíčok. Samičky vytvárajú dutinky, čo poškodzuje plody a kvety (vytváranie hrčkovitých útvarov na povrchu). Larvy rovnako spôsobujú škody a to tým, že sa živia kvetnými púčikmi a tiež vnútorným pletivom plodov. Skorými príznakmi sú malé otvory v nezrelých plodoch a malé kruhové alebo oválne otvory (2-5 mm) na listoch. Tie môžu byť zamenené za poškodenie od slimákov alebo húseníc.

Dospelí jedinci takisto žerú plody a kvetné púčiky. Žer spôsobuje predčasné opadávanie kvetov a mladých plodov. Okrem toho, že dospelí jedinci poškodzujú rastliny žerom, tak im škodia aj vyliezaním, čo zanecháva otvory na stenách plodov. Plody, ktoré rastú aj napriek poškodeniu môžu byť vo fáze úplnej zrelosti deformované. Ak ide o veľké plody, tak larvy vyžierajú dužinu ako aj steny plodov. Infikované plody nemusia preukazovať žiadne vonkajšie poškodenie, okrem rán vytvorených počas kladenia vajíčok. Kalich a stonka napadnutého plodu môže zožltnúť a vnútorná dužina môže časom hnednúť a plesnivieť. Ak nie sú prítomne žiadne kvety alebo plody, tak sa dospelý chrobák môže živiť stonkami aj listami, no spôsobuje to iba minimálne škody.

Prepichnutie a tým vytvorenie otvorov u papriky *Anthonomus eugenii*, umožní hube *Alternaria alternata* preniknúť do vnútra papriky, čo spôsobuje rozsiahly rast plesní v plodoch papriky.

4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov

Zodpovednosť za kontrolu *Anthonomus eugenii* na území SR má ÚKSÚP. Kontroly metodicky riadi a usmerňuje OOR (Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly) ÚKSÚP. Výkon kontroly v teréne vykonávajú oblastní rastlinolekárski inšpektori OOR ÚKSÚP.

4.1 MPRV SR:

- schvaľuje NPP,
- koordinuje úlohy jednotlivých zodpovedných orgánov v rámci svojej pôsobnosti,
- je koordinačným a rozhodujúcim orgánom v prípade sporov v rámci spolupráce s orgánmi v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

4.2 ÚKSÚP:

Po potvrdení výskytu *Anthonomus eugenii*

4.2.1 ÚKSÚP (vecne príslušný odbor ochrany rastlín)

- nariadi podľa § 9 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z. v súlade s bodom 13 rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu *Anthonomus eugenii* pre vlastníkov alebo užívateľov pozemkov vo vymedzenej oblasti,
- vypracuje akčný plán podľa čl. 27 nariadenia (EÚ) 2016/2031,

- informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty o výskyte *Anthonomus eugeni* a prijatých opatreniach.

4.2.2 Odbor ochrany rastlín:

a) vedúci oddelenia vnútornej karantény:

- koordinuje všetky činnosti súvisiace s týmto pohotovostným plánom,
- z dostupných podkladov určuje vymedzenú oblasť,
- zabezpečuje informovanosť v rámci vymedzenej oblasti (registrované subjekty, sušiarne, užívatelia a vlastníci pôdy, obecné a mestské úrady a pod.),
- komunikuje s dotknutými subjektami, užívateľmi a vlastníkmi pozemkov, u ktorých bol zistený výskyt *Anthonomus eugeni*,
- organizuje osobné stretnutia dotknutých subjektov, užívateľov a vlastníkov pôdy nachádzajúcich sa vo vymedzenej oblasti,
- zabezpečuje školenia pre osoby, ktoré sú, okrem rastlinolekárskeho inšpektorov zapojené do prieskumu a odberu vzoriek,
- zhromažďuje podklady pre dodatočné finančné zabezpečenie úloh vyplývajúcich z tohto pohotovostného plánu.

b) koordinátor prieskumov škodlivých organizmov:

- zabezpečuje informovanosť verejnosti,
- spracúva informácie a podklady z terénnych kontrol,
- vypracúva mapy miest prieskumu vzorkovania a vymedzených oblastí.

c) pracovník 1 oddelenia vnútornej karantény:

- prijíma oznámenia z podozrenia na výskyt *Anthonomus eugeni*,
- vypracúva rozhodnutia na eradikáciu výskytu *Anthonomus eugeni*,
- vypracúva plány prieskumu a odberu vzoriek vo vymedzenej oblasti,
- spolupracuje pri určovaní vymedzenej oblasti,
- koordinuje kontrolu vykonania nariadených rastlinolekárskeho opatrení.

d) pracovník 2 oddelenia vnútornej karantény:

- zhromažďuje písomné dokumenty súvisiace s výskytom *Anthonomus eugeni*,
- spolupracuje pri zabezpečení materiálneho vybavenia rastlinolekárskeho inšpektorov,

- zhromažďuje podklady pre zabezpečenie odškodnenia dotknutých subjektov,

e) *pracovník zastupujúci SR na zasadnutiach SCoPAFF:*

- zasiela správy o výskyte *Anthonomus eugeni* a vydaných eradikačných opatreniach Komisii a členským štátom,
- v prípade potreby komunikuje s dotknutým štátom, do ktorého by zasiahla vymedzená oblasť *Anthonomus eugeni*,
- komunikuje s Komisiou ohľadom odškodnenia dotknutých subjektov.

f) *vedúci oddelenia kontroly ochrany rastlín:*

- rozhoduje o presunoch rastlinolekárskejších inšpektorov do vymedzených oblastí v rámci SR za účelom vykonávania prieskumu a vzorkovania na *Anthonomus eugeni*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie rastlinolekárskejších inšpektorov.

g) *rastlinolekárske inšpektori:*

- vykonávajú v teréne prieskum a odber vzoriek *Anthonomus eugeni*,
- poskytujú podklady na určenie vymedzenej oblasti.

4.2.3 Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly – riaditeľ:

- rozhoduje o zapojení inšpektorov z iných odborov Sekcie poľnohospodárskych vstupov a kontroly do prieskumu a vzorkovania vo vymedzených oblastiach *Anthonomus eugeni*.

4.2.4. Odbor diagnostických laboratórií (Sekcia laboratórnych činností):

- prioritne vykonáva diagnostické rozbory vzoriek z vymedzenej oblasti na *Anthonomus eugeni*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie potrebné pre diagnostiku vysokých počtov vzoriek tak, aby sa zbytočne nepredlžoval čas diagnostiky.

5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb

Podľa § 10 zákona č. 405/2011 Z. z. rastlinolekárske inšpektor je oprávnený vstupovať na pozemky a do prevádzkových priestorov, v ktorých sa rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety pestujú, vyrábajú, používajú, skladujú, uvádzajú na trh alebo sú v nich inak prítomné. Zároveň má rastlinolekárske inšpektor oprávnenie vstupovať do dopravných prostriedkov, ktorými sa prepravujú samotné rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety.

6. Podozrenie z výskytu *Anthonomus eugenii*

Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 405/2011 sú osoby na úseku rastlinolekárskej starostlivosti povinné bezodkladne oznámiť OOR ÚKSÚP výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu karanténnych škodcov Únie alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia týmito škodlivými organizmami.

6.1 Opatrenia, ktoré musia ihneď prijať profesionálni prevádzkovatelia

Ak má profesionálny prevádzkovateľ podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Anthonomus eugenii* na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch, ktoré sú pod kontrolou daného prevádzkovateľa, ihneď toto podozrenie oznámi OOR ÚKSÚP, aby tento prijal opatrenia v súlade s článkom 10 nariadenia 2016/2031. Profesionálny prevádzkovateľ v prípade potreby takisto ihneď prijme predbežné opatrenia s cieľom zabrániť usídleniu a šíreniu škodcu *Anthonomus eugenii*.

6.2 Opatrenia, ktoré majú prijať osoby iné ako profesionálni prevádzkovatelia

Každá osoba iná ako profesionálny prevádzkovateľ, ktorá má odôvodnené podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Anthonomus eugenii*, ihneď oznámi túto skutočnosť OOR ÚKSÚP. Ak sa oznámenie nepodá písomne, OOR ÚKSÚP o ňom vyhotoví úradný záznam. Uvedená osoba poskytne informácie o tomto výskyte, ktoré má k dispozícii.

Osoba, ktorá podala oznámenie konzultuje s OOR opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabránenie šírenia *Anthonomus eugenii* a jeho odstránenie z dotknutých rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov a v náležitom prípade z priestorov danej osoby.

Hlásenie podozrenia výskytu škodcu *Anthonomus eugenii* možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Všetky nahlásené podozrenia z výskytu je potrebné prešetriť rastlinolekáorskými inšpektormi ÚKSÚP. Okrem miesta podozrivého na výskyt je potrebné skontrolovať aj jeho bezprostredné okolie. Kontrola je zameraná na hostiteľov *Anthonomus eugenii* v danej lokalite. Kontrolovaný je ich zdravotný stav a v prípade potreby sa odoberie vzorka na diagnostický rozbor. Z danej kontroly podá rastlinolekáorský inšpektor podrobnú správu prostredníctvom Záznamu o vykonaní kontroly – A OOR ÚKSÚP.

V prípade oznámenia od iného členského štátu, že vymedzená oblasť zriadená týmto členským štátom zasahuje na územie SR, ÚKSÚP postupuje podľa konkrétnej situácie spôsobenej týmto oznámením a v súlade s týmto pohotovostným plánom.

7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu *Anthonomus eugenii*

Aby sa potvrdila prítomnosť *Anthonomus eugenii* je potrebné odobrať vzorku škodcu alebo časti napadnutého rastlinného materiálu. Vzorkujú sa podozrivé hostiteľské rastliny vrátane ich plodov a kvetov, najlepšie aj s niektorým z vývojových štádií škodcu. Larvy *Anthonomus eugenii* sa vyskytujú zvyčajne samostatne a bývajú ukryté v dierach vyžraných do plodov. Vzorky sa odoberajú po vizuálnom posúdení hostiteľských rastlín a ich jednotlivých častí.

Nakoľko ide o karanténny materiál, je potrebné zabezpečiť, aby bola vzorka zabalená tak, aby nedošlo k poškodeniu obalu a prípadnému ďalšiemu šíreniu *Anthonomus eugenii*. Vzorka slúžiaca na rozbor musí byť označená identifikačnými údajmi, aby bolo možné vzorky v laboratóriu spárovať s informáciami uvedenými v priloženom Zázname o odbere vzorky, ktorý musí obsahovať najmenej: jedinečné číslo odberu, dátum odberu, miesto odberu (vrátane GPS súradníc), typ výsadby, názov subjektu, z ktorého bola vzorka odobratá, názov hostiteľskej rastliny, príznakovosť a meno vzorkovateľa. Záznamy o odbere vzorky sú v písomnej aj/alebo elektronickej podobe v elektronickom systéme ÚKSÚP.

Prieskum a vzorkovanie vykonávajú aj ďalšie vyškolené osoby a iné fyzické osoby delegované na tieto činnosti v súlade s článkom 30 nariadenia o úradných kontrolách.

8. Diagnostické laboratóriá

Odobraté vzorky rastlín prípadne samotného škodcu akéhokoľvek vývinového štádia (usmrtené, prípadne živé, pri ktorých je nevyhnutné zabrániť náhodnému vypusteniu), sú zasielané do jednotlivých diagnostických laboratórií Sekcie laboratórných činností ÚKSÚP na adresy:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Bratislava
Majerská 326/47
900 41 Rovinka

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Košice
Letná 3
041 39 Košice

Diagnostické metódy

Pre stanovenie prítomnosti *Anthonomus eugenii* v odobratých vzorkách bude použitá EPPO Datasheet for *Anthonomus eugenii*.

Referenčné laboratóriá EÚ pre hmyz a roztoče:

konzorcium pod vedením French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety (ANSES)
Plant Health Laboratory, Entomology and Invasive Plants Unit
755 avenue du campus Agropolis
CS 30016, 34988 Montferrier-sur-Lez cedex
Francúzsko,

ktorého súčasťou je aj:

Austrian Agency for Health and Food Safety
AGES, Institute for Sustainable Plant Production
Spargelfeldstraße 191
1220 Viedeň
Rakúsko.

9. Potvrdenie výskytu *Anthonomus eugeni*

Po potvrdení výskytu *Anthonomus eugeni* ÚKSÚP informuje dotknutý subjekt o tomto výskyte a potrebe prijatia prvých preventívnych opatrení. ÚKSÚP následne vypracuje akčný plán, ktorý musí vychádzať z NPP pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Anthonomus eugeni*.

Po potvrdení výskytu *Anthonomus eugeni*, ÚKSÚP zhromaždí tieto informácie:

- pravdepodobný pôvod *Anthonomus eugeni*, ak je podozrenie, že pôvodcom ohniska je zásielka rastlín alebo rastlinných produktov,
- geografickú polohu daného výskytu vrátane akýchkoľvek abiotických faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť ohnisko nákazy, napr. výskyt bol zaznamenaný na významnej dopravnej trase,
- mapovanie výskytu, ktoré zahŕňa zobrazenie infikovaných hostiteľov v danej lokalite s popisom (druh, odroda, štádium vývoja ...) a odhad početnosti a rozmiestnenia potenciálnych hostiteľov v bezprostrednom okolí od miesta výskytu,
- kedy a ako bol *Anthonomus eugeni* zistený a identifikovaný (vrátane fotografií),
- úroveň výskytu *Anthonomus eugeni* a vývinové štádium,
- rozsah a dosah škôd,
- v závislosti od miesta výskytu – informácie o dovoze hostiteľov do dotknutého subjektu za obdobie posledných 12 mesiacov,
- v závislosti od miesta výskytu – nedávny vývoz alebo presun hostiteľov do iných subjektov z infikovaného subjektu,
- v závislosti od miesta výskytu – prístupnosť miesta pre mechanizáciu na likvidáciu hostiteľov,
- ošetrovanie hostiteľov, ktoré by mohlo ovplyvniť vývoj symptómov alebo diagnostiku škodcu,
- pri zásielkach podrobné informácie o mieste pôvodu dovezeného tovaru.

10. Geografické určenie vymedzenej oblasti

Po potvrdení výskytu *Anthonomus eugeni* rastlinolekárski inšpektori vykonajú delimitačný prieskum za účelom určenia zamorenej zóny a zistenia rozšírenia *Anthonomus eugeni* na danom území.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho.

10.1 Určenie vymedzenej oblasti

Na základe delimitačného prieskumu *Anthonomus eugeni* OOR určí **vymedzenú oblasť**, ktorá pozostáva zo:

- **zamorenej zóny**, teda miesta výskytu a oblasti s polomerom 200 m od miesta výskytu, v ktorej sa nachádzajú všetky hostiteľské rastliny, o ktorých je známe, že boli napadnuté *Anthonomus eugeni*, všetky symptomatické rastliny a rastliny pravdepodobne napadnuté s ohľadom na ich umiestnenie v blízkosti napadnutých rastlín. Ak je škodca objavený v uzatvorených priestoroch za zamorenú zónu sa považuje akýkoľvek iný priestor predstavujúci riziko (napr. skleník, fóliovník, sklad a pod.); a
- **nárazníkovej zóny**, ktorá obklopuje zamorenú zónu, s polomerom aspoň 500 m od vonkajšieho okraja zamorenej zóny.

Určenie vymedzenej oblasti zohľadňuje vedecké zásady, biológiu *Anthonomus eugeni* vrátane údajov o migračnej schopnosti, úrovni zamorenia, geografických vlastnostiach oblasti, osobitnom rozmiestnení hostiteľských rastlín v príslušnej oblasti a dôkazoch o usídlení *Anthonomus eugeni*.

V rámci vymedzených oblastí ÚKSÚP zvyšuje informovanosť verejnosti o hrozbe *Anthonomus eugeni* a o opatreniach prijatých na zabránenie jeho ďalšiemu šíreniu mimo týchto oblastí. ÚKSÚP zabezpečí, aby široká verejnosť a profesionálni prevádzkovatelia mali informácie o vymedzených oblastiach.

Vymedzená oblasť vytvorená na základe výsledkov delimitačného prieskumu rastlinolekárskeho inšpektorov musí byť stanovená čo najskôr od zistenia pozitívneho výskytu, nakoľko prioritou je zabránenie šíreniu *Anthonomus eugeni* do ďalších lokalít. To si vyžaduje rýchlu reakciu od zistenia výskytu a rovnako aj dostatočný počet vyškolených osôb, ktorí v teréne zabezpečujú tieto kontroly.

Vymedzená oblasť sa určí v prípade, ak:

- sa zistia živé alebo mŕtve štádiá škodcu v plodoch alebo na hostiteľských rastlinách, z ktorých škodca pochádza alebo by mohol pochádzať,
- sa odchytiť živé dospelé jedince *Anthonomus eugeni* za okolností, keď dospelé jedince mohli uniknúť aj do okolia.

Vo vymedzenej oblasti sa vykonávajú opatrenia, ktorých cieľom je zabránenie pohybu potenciálne napadnutého materiálu. K týmto opatreniam patrí zákaz pohybu rastlinného materiálu.

Ak sa v nárazníkovej zóne zistí prítomnosť *Anthonomus eugeni*, ÚKSÚP bezodkladne určí novú vymedzenú oblasť zohľadňujúcu dané zistenie. Vo vymedzenej oblasti sa nesmú po dobu trvania obmedzenia vysádzať nové rastliny hlavných hostiteľov. V prípade, že sa má vymedzená oblasť rozšíriť za hranice SR, ÚKSÚP okamžite informuje príslušnú národnú organizáciu ochrany rastlín o tejto skutočnosti.

Vymedzené oblasti a zároveň aj ich zmeny, oznámi ÚKSÚP Komisii a ostatným členským štátom do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistila prítomnosť *Anthonomus eugeni*.

Akýkoľvek dôkaz poukazujúci na prítomnosť *Anthonomus eugeni* v nárazníkovej zóne sa oznamuje bezodkladne Komisii a ostatným členským štátom.

10.2 Výnimky z určenia vymedzenej oblasti

ÚKSÚP sa môže rozhodnúť nezriaďiť vymedzenú oblasť, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) existujú dôkazy, že *Anthonomus eugeni* bol zavlečený do oblasti s rastlinami alebo rastlinným materiálom, ktoré boli napadnuté pred ich vstupom do príslušnej oblasti a je zaručené, že nedošlo k usadeniu *Anthonomus eugeni* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti, alebo
- b) existujú dôkazy, že výskyt *Anthonomus eugeni* je izolovaný nález, ktorý bezprostredne súvisí s hostiteľskou rastlinou alebo rastlinným materiálom pričom sa nepredpokladá jeho udomácnenie a je zaručené, že nedošlo k udomácneniu *Anthonomus eugeni* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti.

Ak ÚKSÚP využije výnimku z určenia vymedzenej oblasti, musí:

- a) prijať opatrenia na zabezpečenie urýchlenej eradikácie *Anthonomus eugeni* a vylúčenie možnosti jeho šírenia,
- b) nariadiť zničenie akéhokoľvek napadnutého rastlinného materiálu,
- c) okamžite zvýšiť počet lapačov a frekvenciu kontroly lapačov v danej oblasti,
- d) v prípade, že *Anthonomus eugeni* bol nájdený v sklade zeleniny a v okruhu 1 km sa nevyskytujú hostiteľské rastliny, lapače umiestniť iba v sklade,
- e) zintenzívniť vizuálne prehliadky v miestach výroby,
- f) zvýšiť informovanosť verejnosti o hrozbe *Anthonomus eugeni*, a
- g) nariadiť prípadne iné opatrenie, ktoré môže prispieť k eradikácii *Anthonomus eugeni* pričom sa zohľadňuje norma ISPM č. 9 a uplatňuje integrovaný prístup podľa princípov stanovených v norme ISPM č. 14.

11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte *Anthonomus eugeni*

Ak je úradne potvrdená prítomnosť *Anthonomus eugeni* na území SR ÚKSÚP zabezpečí:

1. informovanie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
2. informovanie Komisie a ostatných členských štátov o výskyte prioritného škodcu *Anthonomus eugeni* v súlade s nariadením o IMSOC. Správa obsahuje minimálne počty

a lokality s výskytom *Anthonomus eugeni* vrátane máp, počtu napadnutých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré boli identifikované, ovzorkované a testované, ako aj samotné výsledky laboratórnych testov. Taktiež je potrebné oznámiť Komisii a ostatným členským štátom opatrenia, ktoré boli prijaté a ktoré sa rozhodla SR prijať na eradikáciu *Anthonomus eugeni*. Podobne sa postupuje aj v prípade zistenia výskytu v ďalšej oblasti, kde výskyt *Anthonomus eugeni* predtým nebol známy. Vymedzené oblasti a zároveň aj ich zmeny, oznámi ÚKSÚP Komisii a ostatným členským štátom do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistila prítomnosť *Anthonomus eugeni*. Akýkoľvek dôkaz poukazujúci na prítomnosť *Anthonomus eugeni* v nárazníkovej zóne sa Komisii a ostatným členským štátom oznamuje bezodkladne,

3. informovanie verejnosti o opatreniach, ktoré prijal a ktoré plánuje prijať, a o všetkých opatreniach, ktoré majú prijať príslušné kategórie profesionálnych prevádzkovateľov alebo iné osoby,
4. organizovanie pravidelných stretnutí, ktorých cieľom je riešiť aktuálny stav šírenia *Anthonomus eugeni* i, prijaté opatrenia, financovane, zvyšovanie povedomia o výskytoch a pod.

12. Dohľad a eradikácia

V prípade, že počas prieskumov sa nezistia napadnuté hostiteľské rastliny a nie sú ani žiadne dôkazy o možnej prítomnosti *Anthonomus eugeni*, situácia sa vyhodnotí tak, že sa *Anthonomus eugeni* nemohol ďalej šíriť do prostredia, ÚKSÚP pristúpi k **dohľadu** nad miestom výskytu. Takéto miesto je potrebné niekoľkokrát v priebehu roka skontrolovať, pričom prieskumy sa vykonávajú v oblasti s polomerom 500 m od miesta výskytu. Pri tomto intenzívnom prieskume sa vykonávajú kontroly každého hostiteľa a spojí sa aj s prieskumom pomocou feromónových lapačov alebo žltých lepových dosiek. Tie sa nainštalujú v okolí miesta výskytu a pravidelne, raz za dva týždne sa skontrolujú. Feromónové lapače môžu prilákať *Anthonomus eugeni* zo stoviek metrov, ak v blízkosti nie sú prítomné plodiny *Capsicum*, ktoré majú kvety a plody. V tej chvíli priláka feromónový lapač *Anthonomus eugeni* len zo 6-9 m, pretože rastliny papriky s kvetmi a plodmi produkujú pach, ktorý priťahuje *Anthonomus eugeni* a konkurujú lapačom. Maximálna hustota predstavuje jeden lapač na 4 ha. Tento prieskum a dotknutý subjekt sú pod stálou rastlinolekárskou kontrolou najmenej 2 roky.

V prípade, že sa počas prieskumov **nezistia príznakové rastliny**, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že sa dospelé jedince *Anthonomus eugeni* rozšírili do okolitého prostredia, je potrebné vykonávať prísnejší dohľad nad miestom výskytu, ktorý je popísaný v časti 14. „Prieskumy vymedzených oblastí pre *Anthonomus eugeni*“. Po stanovení vymedzených oblastí je potrebné vykonávať ich každoročné pravidelné kontroly.

V prípade, že sa počas prieskumov **zistia príznakové rastliny**, je potrebné vykonať eradikáciu. Vzhľadom na dodatočné zistenia veľkosti populácie škodcu na základe prieskumov vo vymedzených oblastiach sa ÚKSÚP rozhodne, či je možné ďalej pokračovať v eradikácii alebo sa zameria na spomalenie šírenia škodcu a zníženie jeho vplyvu. Tam, kde sa neobjavia žiadne dospelé jedince alebo ak sa objaví iba jedna generácia chrobákov a ich schopnosť šírenia je obmedzená, môže byť možná eradikácia. Rovnako je pravdepodobná eradikácia vtedy, ak je napadnutie obmedzené iba na oblasť s malým počtom hostiteľov.

13. Rastlinolekárske opatrenia

V prípade potvrdenia výskytu *Anthonomus eugeni* ÚKSÚP rozhodnutím nariadi rastlinolekárske opatrenia, ktoré musí prijať a realizovať osoba, ktorá je užívateľom dotknutých pozemkov s napadnutými rastlinami alebo má pod kontrolou dotknutý tovar. Vykonanie opatrení sa musí zabezpečiť rýchlo a účinne. Preto je dôležitá vzájomná komunikácia vo fáze prípravy rozhodnutia medzi ÚKSÚP a s dotknutým subjektom ohľadom reálnych možností vykonania potrebných opatrení z hľadiska materiálneho vybavenia a finančného krytia. V prípade výskytu u profesionálneho prevádzkovateľa dostane subjekt pokyny s predbežnými opatreniami ešte pred zaslaním rozhodnutia, ktorých cieľom je znížiť riziko šírenia škodcu. Rozhodnutie sa zasiela dotknutému subjektu a rastlinolekárske inšpektorovi spolu s termínom vykonania opatrení. Subjekt zabezpečí mechanizáciu na likvidáciu rastlín, zlikviduje napadnuté rastliny a zabezpečí čistenie a dezinfekciu mechanizácie na vlastné náklady. Ak subjekt dané opatrenia nevykoná, zabezpečí ich vykonanie ÚKSÚP na náklady daného subjektu. Na zabezpečenie mechanizácie na likvidáciu rastlín, ich čistenie a dezinfekciu nie je potrebné vyhlásovať výberové konanie, ale ich možno realizovať priamym zadaním, čo zabezpečí ÚKSÚP. Stroje, zariadenia a služby na likvidáciu rastlín sa prednostne získavajú na miestnej úrovni.

Opatrenia je potrebné vykonať pod dohľadom rastlinolekárskeho inšpektora, prípadne pri rozsiahlejších opatreniach rastlinolekárske inšpektor vykoná kontrolu po ukončení realizácie uložených opatrení. Z následnej kontroly je potrebné spísať záznam s podrobným popisom vykonaných opatrení.

Rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu:

ÚKSÚP po počiatočnom vymedzení oblasti a súbežne s delimitačnými prieskumami prijme všetky tieto opatrenia:

- a) ošetrenie zamorenej zóny prípravkom na ochranu rastlín. Chemická kontrola je zameraná na elimináciu dospelých jedincov, pretože larvy sú ukryté vo vnútri plodov. Dotknutí pestovatelia budú upozornení, aby aplikovali odporúčané insekticídy vo vhodnom čase a správnu účinnou látkou;
- b) zničenie napadnutých a potencionálne napadnutých rastlín, rastliny budú premiestnené na skládku schválenú na zničenie alebo sa premiestnia na bezpečné miesta hlbokého zakopania alebo zničenia povolené ÚKSÚP, prevoz do týchto oblastí sa musí vykonávať v kontajneroch uzavretých alebo pokrytých sieťami aby sa zabránilo možnému rozptylu škodcu;
- c) spálenie alebo hlboké zakopanie divorastúcich hostiteľov, hlboké zakopanie sa musí vykonať na schválenom mieste, v hĺbke väčšej ako 40 cm pod zemou. Terén je potrebné dobre stlačiť;
- d) zákaz pestovania hostiteľských plodín na obdobie najmenej jedného roka. Po uplynutí tohto obdobia príslušný orgán posúdi situáciu škodcu, najmä ak sa nedosiahol cieľ eradikácie, a môže predĺžiť obdobie platnosti tohto zákazu;
- e) inštalácia žltých lepiacich dosiek s agregáčnym feromónom a atraktantom na zachytenie dospelcov;

f) kontrola a čistenie strojov a vozidiel: kontrolovať stroje a vozidlá používané na prácu vo vymedzenej oblasti s napadnutými hostiteľskými druhmi, aby sa zabránilo náhodnému pohybu organizmu;

g) ak bude výskyt prioritného škodcu zistený v skleníku, prípadne fóliovníku počas obdobia letu dospelcov, v danom type výsadby sa nebudú pestovať žiadne hostiteľské rastliny, a to minimálne počas obdobia pokrývajúceho životnosť dospelých jedincov *Anthonomus eugenii* v neprítomnosti hostiteľských rastlín. Dĺžka tohto obdobia bude závisieť od klimatických podmienok v skleníku alebo fóliovníku, predovšetkým od teploty. Ak to bude možné, teplota sa v skleníku alebo fóliovníku zvýši tak, aby sa urýchlil životný cyklus škodcu. Na monitorovanie prázdneho skleníka alebo fóliovníka sa budú používať feromónové lapače alebo žlté lepkové dosky. V prípade výskytu *Anthonomus eugenii* v skleníku alebo fóliovníku sa jeho okolie v polomere 1 km bude považovať za nárazníkovú zónu, v prípade potreby sa nariadi dezinfekcia/likvidácia potenciálne zamorenej pôdy/rastového substrátu v skleníku alebo fóliovníku.

14. Prieskumy vymedzených oblastí pre *Anthonomus eugenii*

Vo vymedzených oblastiach vykonávajú rastlinolekárski inšpektori každoročné prieskumy uvedené v článku 19 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 s cieľom zistiť prítomnosť *Anthonomus eugenii*, pričom zohľadnia informácie uvedené v karte prieskumu škodcov.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho.

Predpokladaný počet lapačov a vzoriek sa určí pomocou štatistického nástroja RIBESS+.

Hranica medzi zamorenou a nárazníkovou zónou sa v teréne monitoruje feromónovými lapačmi alebo žltými lepkovými doskami, ktoré je potrebné inštalovať v dostatočnej vzdialenosti od seba. Tieto feromónové lapače je potrebné pravidelne kontrolovať a ich vzorky včas vyhodnocovať. Veľkosť nárazníkovej zóny je s polomerom 1 km v prípade výskytu v skleníku alebo fóliovníku alebo 500 m v prípade výskytu na voľných porastoch od vonkajšieho okraja zamorenej zóny, pričom nárazníková zóna je vedľa zamorenej zóny a obklopuje ju.

Hranice zamorenej a nárazníkovej zóny sa v prípade zistenia nového výskytu v nárazníkovej zóne musia prehodnotiť a ich veľkosť sa stanoví na základe ďalších prieskumov.

Hostiteľov vo vymedzených oblastiach je potrebné pravidelne kontrolovať, a to v optimálnom časovom období. Tieto kontroly sa zamerajú na symptomatické prejavy.

15. Zrušenie vymedzenej oblasti

Ak sa počas prieskumu vymedzených oblastí v období dvoch rokov nezistí žiadny pozitívny výskyt *Anthonomus eugenii*, daná vymedzená oblasť sa môže zrušiť vrátane všetkých rastlinolekárskeho opatrení s ňou súvisiacich.

16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania

V metodickom pokyne – „Metodický pokyn zisťovania výskytu karanténnych škodcov Únie a ostatných vybraných škodcov“, ktorým sa pri terénnych prehliadkach riadia rastlinolekárski inšpektori, sú použité nasledovné protokoly:

- EPPO Data sheets on pests recommended for regulation – *Anthonomus eugenii*,
- Pest survey card on *Anthonomus eugenii*.

Všetky kontroly, odbery vzoriek, diagnostika a aj všetky náklady je potrebné riadne zdokumentovať.

17. Zásady odbornej prípravy a školení

Rastlinolekárski inšpektori OOR absolvujú pravidelné každoročné zaškolenie ohľadom prieskumu a opatrení týkajúcich sa kontroly *Anthonomus eugenii*. V prípade pozitívneho výskytu *Anthonomus eugenii* a následného potrebného zvýšenia počtu osôb na vykonávanie kontrol v teréne, poverení zamestnanci OOR vykonajú neodkladné zaškolenie ďalších fyzických osôb na účely vykonávania prieskumu.

Okrem toho ÚKSÚP zverejňuje informačné letáky a vykonáva odborné prednášky zamerané na prioritných škodcov Únie, s cieľom zvyšovať informovanosť obyvateľstva ohľadom ochrany rastlín pred karanténymi škodcami Únie. Verejnosť má ku všetkým informáciám prístup cez internetovú stránku ÚKSÚP www.uksup.sk.

18. Finančné zabezpečenie

Každoročné pravidelné prieskumy, vzorkovanie a diagnostika sú hradené z bežného rozpočtu dotknutých organizácií. V prípade zistenia výskytu *Anthonomus eugenii* a následného uplatňovania tohto pohotovostného plánu v praxi je potrebné finančne zabezpečiť všetky činnosti s tým súvisiace, a to finančné zabezpečenie pre:

- a) personál – mzdové náklady zamestnancov ÚKSÚP, prípadne ďalších zamestnancov zamestnaných na dobu určitú pre zabezpečenie plnenia úloh v krízových situáciách, sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR. V prípade nedostatku personálu ÚKSÚP deleguje činnosti na fyzické osoby v súlade s článkami 31 a 32 nariadenia o úradných kontrolách,
- b) materiálové vybavenie, spotrebný materiál, diagnostické testovanie, náklady na vykonanie opatrení (stroje a zariadenia použité pri likvidácii), náklady za služby, náklady za zvyšovanie informovanosti a povedomia a ostatné nevyhnutné náklady (ubytovanie, strava a pod.) – tieto náklady sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR,
- c) ÚKSÚP do 30 pracovných dní od potvrdenia výskytu *Anthonomus eugenii* predloží na MPRV SR výpočet predpokladaných nákladov na eradikačné opatrenia, v prípade akýchkoľvek zmien vo veľkosti vymedzenej zóny a s tým súvisiacou zmenou výšky predpokladaných nákladov na eradikáciu sú notifikované čo najskôr aby malo MPRV SR dostatok času na zabezpečenie finančných prostriedkov.

19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrenia

MPRV SR môže odškodniť dotknuté subjekty za škody spôsobené výskytom karanténneho škodcu podľa zákona č. 277/2023 a platnej a účinnej schémy štátnej pomoci. Dotknutým subjektom sa môžu vyplatiť náklady na odškodnenie za hodnotu zničených rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov podliehajúcich opatreniam uvedeným v článku 17, článku 28 ods. 1, článku 29 ods. 1 a článku 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 v medziach trhovej hodnoty, ktorú by takéto rastliny, rastlinné produkty a iné predmety mali, pokiaľ by neboli dotknuté uvedenými opatreniami; prípadná zostatková hodnota sa od odškodnenia odpočítava.

Odškodnenie hospodárskych subjektov alebo majiteľov je oprávnené len v prípade, ak opatrenia boli vykonané pod dohľadom rastlinolekárskeho inšpektorov ÚKSÚP.

20. Platnosť

Tento národný pohotovostný plán sa uplatňuje od 1. januára 2026.

Pohotovostný plán sa vyhodnotí a aktualizuje vždy, keď to bude potrebné na jeho prispôbenie súčasným predpisom a vývoju rizika na území SR.

21. Zrušenie

Vestník MPRV SR č. 24/2023 z 11. októbra 2023 - 67. Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Anthonomus eugeni* sa zrušuje.

Obrazová príloha *Anthonomus eugenii*

Dospelý jedinec *Anthonomus eugenii*

(Zdroj: <https://bugguide.net/node/view/1304954>)

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

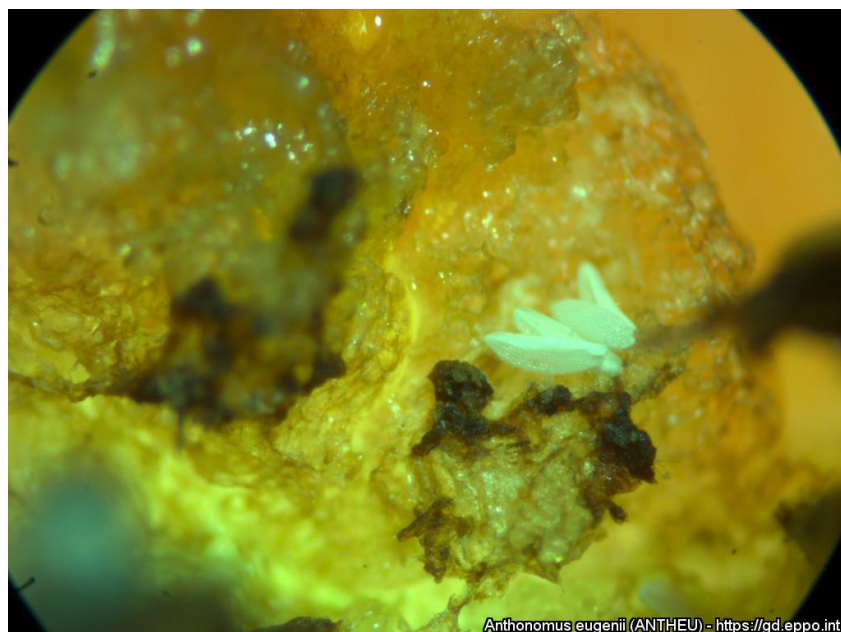
Poškodenie spôsobené škodcom *Anthonomus eugenii* na paprike

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ANTHEU/photos>)

Poškodenie (výstupný otvor) na paprike

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ANTHEU/photos>)

Vajíčka vo vnútri plodu papriky ročnej

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ANTHEU/photos>)

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

Larva vo vnútri plodu papriky ročnej

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ANTHEU/photos>)

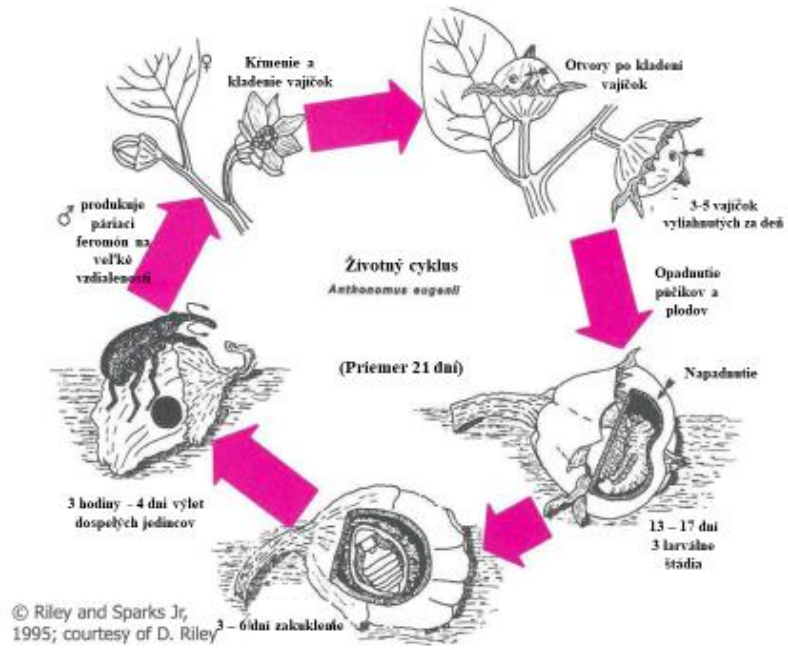

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

Kukla vo vnútri plodu papriky ročnej

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ANTHEU/photos>)

Životný cyklus *Anthonomus eugenii*

Zoznam pomôcok pre prácu v teréne

- záhradnícke nožnice,
- nôž,
- pinzeta,
- lopatka,
- lupa,
- uzatvárateľné vrecká veľkosti podľa potreby,
- plastové uzatvárateľné nádoby (napr. fľaštičky a skúmavky),
- vhodné dezinfekčné prostriedky (etanol, Savo a pod.),
- plastové nádoby so smrtiacou látkou pre hmyz (formaldehyd) - tzv. smrtičky,
- leповé doštičky alebo feromónové lapače hmyzu,
- samolepiaca žltá páska s označením rastlinolekárskej kontroly,
- prípadne ďalšie vhodné a potrebné pomôcky.

Možnosti ochrany

Na sledovanie dospelých jedincov možno použiť žlté leповé dosky a feromónové lapače.

Chemická ochrana

V štáte Texas (USA) je k dispozícii 8-15 rôznych insekticídnych postrekov na chemickú ochranu. Účinná látka oxamyl patrí k najúčinnnejším v Portoriku. Zistilo sa, že najvhodnejším prahom pre ošetrovanie insekticídmi je 1–5 % poškodenie púčikov. Regulácia je zložitá a vyžaduje si presnú znalosť časov a hraníc vývoja pre maximálnu účinnosť, lebo insekticídy sú zamerané **iba na dospelých jedincov**.

Existujú rozdiely v citlivosti odrôd, ktoré vyplývajú hlavne z termínu dozrievania plodov. V Kanade sa úspešná eradikácia dosiahla vyčistením skleníkov od všetkých zvyškov plodín, postriekaním haseným vápnom a fumigáciou rôznymi prípravkami.

Holandsko použilo aplikácie pesticídov v kombinácii s ničením postihnutých plodín a kultivačného média na eradikáciu zamorenia skleníkov *Anthonomus eugeni*.

Biologická ochrana

Niekoľko parazitoidov radu **blanokrídlovce** (*Hymenoptera*) sa našlo v plodoch papriky napadnutej *Anthonomus eugeni* v Mexiku a Kanade. Najpočetnejšie zastúpené z týchto larválnych alebo vajíčkových parazitoidov (napr. larválny parazitoid *Catolaccus hunteri*) sa považujú za potenciálnych kandidátov pre biologickú kontrolu.

Na určenie prítomnosti *Anthonomus eugeni* možno využiť špeciálne vycvičené psy.